

PORTOFOON PROTOCOL (ETHERDISCIPLINE)

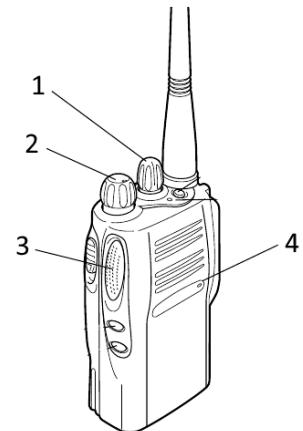
Wat is een portofoon

Een portofoon is een draagbare één-weg radio, dat betekent dat het apparaat alleen kan zenden of ontvangen, maar niet beide tegelijkertijd. Wanneer je aan het zenden bent, kunnen andere portofoongebruikers op dat moment wel meeluisteren, maar zelf geen oproepen verzenden. Dit kun je als een nadeel zien, maar met de juiste etherdiscipline voorkomt het dat iedereen door elkaar heen gaat praten. Een ander voordeel is dat portofoons prima in gebieden werken waar de gebruikelijke telefoonmasten overbelast of helemaal niet aanwezig zijn.

Hoe werkt een portofoon

De meeste portofoons zien er uit zoals op de afbeelding hiernaast, dit zijn daarbij de meest belangrijke onderdelen daarvan:

1. Kanaalkeuzeknop: portofoons die afgestemd zijn op hetzelfde kanaalnummer kunnen onderling met elkaar communiceren;
2. Aan/uit volumeknop: hoe verder je deze open draait, hoe harder het geluid. Helemaal terug naar nul draaien geeft een klik, dan is de portofoon uit;
3. Spreeksleutel: zolang je deze ingedrukt houdt, kun je spreken en je bericht verzenden;
4. Microfoon: hou ongeveer 10 cm (een vuistdikte) afstand tussen je mond en de microfoon, zo ben je het best verstaanbaar;

Een portofoon kan uitgebreid worden met diverse accessoires, zoals een losse microfoon aan een krulkoord, of headsets/oortjes. Zo kan de portofoon op een andere plek opgeborgen worden, bijvoorbeeld aan een riem.

Let daarbij wel op dat de spreeksleutel niet per ongeluk ingedrukt kan worden!

Basisregels

- Gebruik alleen de toegewezen kanaalnummers en stationsnamen;
- Eén station voert de regie, bijvoorbeeld een Centrale Post, hoofd BHV, of een aangewezen coördinator;
- Wacht tot het kanaal vrij is om te spreken (over, of uit), behalve bij calamiteiten (zie: SOS kleurcodes);
- Na indrukken van de spreeksleutel kan het heel even duren voordat er verbinding is, moderne portofoons geven dan een piepje, als dat niet zo is wacht één seconde voordat je begint met praten;
- Voer korte bondige communicatie, maak gebruik van codewoorden;
- Herhaal een ontvangen bericht ter controle en bevestiging;
- Hou het zakelijk: alleen feiten, geen meningen of hele discussies;
- Hou er rekening mee dat buitenstaanders mee kunnen luisteren;

Stationsnamen

Gebruik géén persoonlijke namen, maar functies/locaties als stationsnamen. Niet iedereen weet wie bijvoorbeeld Joost is, wat hij doet, of waar zijn toegewezen locatie bevindt. Bij het uitreiken van de portofoons zullen deze stationsnamen bekend gemaakt moeten worden aan de betreffende portofoongebruikers door de coördinator.

Een voorbeeld van stationsnamen die gebruikt zouden kunnen worden:

- Centrale Post (afgekort: CP)
- Hoofd BHV / EHBO / Beveiliging
- Ploegleider Alfa / Bravo / Charlie (letters A/B/C in het NAVO spellingsalfabet, zie volgende pagina)
- Voertuig <functie+volgnummer>, bijvoorbeeld: Voertuig Toezicht-01
- Toegangspoort <straatnaam/windrichting>, bijvoorbeeld: Toegang Hoofdstraat, of Poort Oost, etc...
- Verkeersregelaar kruispunt 1 / 2 / 3 / etc... (een duidelijk kruispuntenoverzicht is hierbij wel essentieel)

Alternatief

Portofoons kunnen altijd leeg of zelfs defect raken. Daarom is het verstandig om een alternatief achter de hand te houden. Deel in ieder geval de 06-nummers van de CP / coördinator, en maak eventueel gebruik van runners die als een soort postbode volle accu's, nieuwe portofoons, of geschreven berichten kunnen overhandigen.

Codewoorden

Onderstaand vetgedrukt de codewoorden die gebruikt worden in portofooncommunicatie, deze zijn zo gekozen dat ze duidelijk verstaanbaar zijn. De <zender> en <ontvanger> worden hierbij vervangen door de betreffende stationsnamen.

Oproep <zender> voor <ontvanger>	De zendende partij vraagt ontvanger om te reageren;
Hier <ontvanger> voor <zender>	De ontvanger bevestigt de oproep gehoord te hebben;
Geef bericht	De ontvanger geeft aan beschikbaar te zijn voor communicatie;
Wacht	De ontvanger is momenteel niet beschikbaar voor communicatie;
Over	Signaal om aan te geven dat er een antwoord wordt verwacht;
<stationsnaam> uit	Einde van de communicatie, er wordt geen antwoord verwacht;
Begrepen	De ontvanger heeft het bericht gehoord en begrepen;
Correct	De ontvanger geeft aan dat een vraagstelling juist is;
Herhaal	Een verzoek om het vorige bericht te herhalen;
Herstel	Het vorige bericht was onjuist, hierna volgt het juiste bericht;
Alle stations	Mededeling voor alle ontvangers, hierop wordt niet geantwoord;
Test (1, 2, 3)	Portofoon testbericht, alleen CP / coördinator mag hierop antwoorden;
Sluiten	Er is toestemming van CP / coördinator om de portofoon uit te schakelen;

Spellingsalfabet

Voor het correct doorgeven van bijvoorbeeld namen, kentekens, of andere bijzondere informatie, kun je gebruik maken van een spellingsalfabet. Er zijn daarbij twee gangbare varianten: het internationale NAVO alfabet, en het Nederlandse telefoonalfabet. Je coördinator zal aangeven welke van deze twee gebruikt mag worden.

NAVO spellingsalfabet: Alfa, Bravo, Charlie, Delta, Echo, Foxtrot, Golf, Hotel, India, Julliet, Kilo, Lima, Mike, November, Oscar, Papa, Quebec, Romeo, Sierra, Tango, Uniform, Victor, Whiskey, X-ray, Yankee, Zulu;

NL Telefoonalfabet: Anton, Bernard, Cornelis, Dirk, Eduard, Ferdinand, Gerard, Hendrik, Izaäk, Johan, Karel, Lodewijk, Marie, Nico, Otto, Pieter, Quirines, Rudolf, Simon, Teunis, Utrecht, Victor, Willem, Xantippe, Ypsilon, Zaandam

SOS Kleurcodes

Omdat er een kans bestaat dat publiek mee kan luisteren met het portofoonverkeer, kan er besloten worden om met kleurcodes te werken bij calamiteiten, zodat er niet direct paniek ontstaat. Normaal heeft de Centrale Post de regie, maar vanaf het moment dat iemand een kleurcode afgeroepen wordt, heeft die persoon de leiding en geldt er een radiostilte voor alle andere portofoongebruikers.

Na het roepen van een kleurcode moet je direct de locatie melden waar dit incident zich afspeelt en wat de omvang is (klein, middel, of groot). Zo kan er direct de juiste inzet van mensen/middelen aangestuurd worden.

CODE ROOD = brand: BHV of Brandweer nodig (brandweerwagens zijn rood)

CODE GEEL = ongeval: EHBO of Ambulance nodig (ambulances zijn vaak geel)

CODE BLAUW = overtreding/misdrijf: Beveiliging of Politie nodig (denk aan: meer ‘blauw’ op straat)

De Centrale Post, of coördinator, kan deze lijst verder aanvullen met kleurcodes die specifiek nodig zijn voor het betreffende werkterrein, bijvoorbeeld **AMBER** = vermist kind, of **ZWART** = algehele ontruiming.

Redactieel

Dit document is gepubliceerd onder een open CCO 1.0 licentie en mag vrij verspreid en aangepast worden.

Voor meer informatie zie: <https://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/deed.nl>

Document samengesteld door Michiel Klaver en gepubliceerd op <https://github.com/klaver/portofoonprotocol>